

Stanovisko k Návrhu státního rozpočtu na rok 2015

(V Praze dne 17.9.2014)

Způsob projednávání návrhu zákona o státním rozpočtu se výrazněji neliší od předchozích let. Předložený materiál je strukturou a postupem v řadě bodů obdobný materiálům předchozích vlád, a tak některé připomínky lze zachovat. Ke koncepčním změnám a odrazu všech priorit hospodářské politiky vlády zatím nedochází. Jednotlivé základní informace a připomínky jsou shrnuty ve formě bodů níže v rámci materiálu.

Materiál je shrnujícím podkladem. Vybrané připomínky k předloženému návrhu následují ve struktuře Východiska, Příjmy, Výdaje a Výhled rozpočtu.

A) Východiska

- **Základní parametry:**
 - Celkové výdaje = 1 218, 5 mld. Kč
 - Celkové příjmy = 1 118, 5 mld. Kč
 - Schodek = 100 mld. Kč
- **Makroekonomický rámec**
 - **V současnosti i přes vybrané odlišné hodnoty ve vybraných parametrech celkově výrazněji makroekonomické předpoklady nerozporujeme.**
 - V souvislosti s nejistotami a riziky požadujeme informaci o případném alternativním scénáři, které výdaje by byly zmrazeny (jde nám o to, aby některé zásadní investice/výdaje v případě horšího než očekávaného vývoje nebyly zastaveny)
- **Fiskální cíl vlády – udržet deficit vládního sektoru pod 3 % HDP**
 - **S deficitem ve výši 100 mld. Kč pro rok 2015 a s udržení deficitu ve výhledu pod 3 % HDP problém nemáme**
- **Plnění rozpočtu 2013 a 2014 (nižší než původně schválený deficit)**
 - Návrh uvádí, že skutečný deficit SR v roce 2014 lze očekávat v rozmezí 80-90 mld. Kč oproti schváleným 112 mld. Kč v Zákoně o SR. **SPČR požaduje po MF ČR a vládě analýzu příčin a návrh řešení tak, aby prostředky mohly být využity v souladu s národohospodářskými prioritami účelně, efektivně a hospodárně.**
 - **Požadujeme informaci o naložení s „nedočerpanými“ plánovanými výdaji z roku 2014 - jaká suma bude přesunuta v rámci jednotlivých kapitol do příštího roku (zvýšení disponibilních prostředků pro rok 2015) a jaká suma přesunuta nebude a bude použita ke snížení nárůstu dluhu?**
 - Požadujeme, aby nebylo cílem letošního roku peníze „utrátit“, ale důkladně analyzovat možnosti převedení výdajů na prioritní oblasti a zajistit efektivní využití plánovaných prostředků.
- **Klíčová opatření hospodářské politiky se v návrhu příliš neodráží**
 - Hned v úvodu Zpráva k návrhu Zákona o SR uvádí, že v rámci SR jsou vytvořeny základní předpoklady pro naplnění hlavních politických a ekonomických priorit. **V návrhu rozpočtu ale není například vidět, kde se projevuje zefektivnění systému financování vědy či efektivnější využívání informačních a komunikačních technologií a podpora internetové ekonomiky**

- Řada připravovaných opatření není přímo komunikována s MF, zůstává komunikační bariéra opatření HP s MF
 - **Na úřadu vlády formulován „Akční plán vlády na podporu hospodářského růstu a zaměstnanosti ČR“, kde je řada opatření ve vazbě na SR. Z návrhu není patrné, zda všechna zmíněná hlavní opatření jsou v rozpočtu zohledněna a jakým konkrétním způsobem.**
- Z návrhu není patrné, jak se odráží i ostatní definované priority přímo v konkrétních položkách rozpočtu. **Materiál ponechává podobu z minulých let a neobsahuje popis opatření v prioritách a jejich konkrétní odraz a vyčíslení do rozpočtu.**
- Předložený materiál
 - **Předloženo v obdobné struktuře jako v minulých letech. Stále postrádáme rozklikávací rozpočet, který by umožnil ověřit zaměření výdajů průřezově či dle kapitol na konkrétní aktivity. Některé příjmy a výdaje nelze přesně ověřit či tabulky nejsou plně srovnatelné. To zásadním způsobem ztěžuje naše hodnocení.**
 - **Materiál v některých částech není přehledný, neumožňuje ověřovat konkrétní průřezové položky**
 - I přes velmi detailní tabulky výdajů dle druhu a účelu nelze vždy rozpoznat detail zaměření výdaje – na jaké konkrétní opatření je výdaj zaměřen. Tabulky jednak nejsou propojeny a jednak druhové členění neumožňuje vždy rozpoznat zaměření
 - **Není uvedena u většiny tabulek očekávaná skutečnost roku 2014, většinou se jedná pouze schválený rozpočet.**

B) Příjmy

- **Celkově stranu odhadu příjmů, s určitými výjimkami, v současné době výrazněji nerozporujeme.**
- **Boj proti daňovým únikům**
 - **Obecná podpora, nicméně zaváděno stále více nástrojů, které přinášejí dodatečnou administrativu i náklady pro poctivé plátce.** Požadujeme detailní analýzu a zaměření se pouze na několik vybraných nejefektivnějších nástrojů s minimem dopadů na poctivé plátce.
- **Daňové příjmy**
 - Celkově odhad daňových příjmů vidíme jako základní variantu, tedy ani přestřelený ani podstřelený - při pohledu na současný vývoj daňového výběru, makroekonomický vývoj a změny v daňové oblasti.
- **Ostatní příjmy**
 - **Nedořešena problematika zvýšení úhrad z dobývacího prostoru a za vydobyté nerosty**
 - **V návrhu počítáno s navýšením příjmů v kapitole MPO o cca 2,4 mld. Kč. Pokud se jedná o nárůst z titulu navýšení úhrad z dobývacího prostoru a za vydobyté nerosty dle původního návrhu MF, který obsahoval řadu chyb a kde analýzy ukazují na jeho nekonceptnost a rizika, vyjadřujeme s tímto zásadní nesouhlas. Tento problém považujeme za neuzavřený. Vláda přislíbila, že se problematikou bude zabývat na tripartitě. Požadujeme pracovní skupinu a upravit oproti původnímu návrhu MF na základě analýz**

- Oproti předchozímu návrhu již není v materiálu uvedeno plánované navýšení poplatků za přístup k technickým normám ČSN, kde byl diskutabilní přínos tohoto opatření do státního rozpočtu v porovnání se záměrem vlády na podporu podnikání a nezvyšování nákladů firem. V současném návrhu o tomto není zmínka. Předpokládáme a vítáme, že od tohoto záměru bylo odstoupeno. Požadujeme tuto informaci potvrdit.
- Příjmy z emisních povolenek v kapitole MŽP pro rok 2015 rozpočtovány na cca 2 mld. Kč
 - Dlouhodobě požadujeme, aby šly prostředky zpět do průmyslu na inovace.
- Příjmy z rozpočtu EU
 - **Celkové příjmy z rozpočtu EU uvedeny ve výši 86,7 mld. Kč, kde v návrhu není uvedeno, zda uvedená částka již pracuje s očekávanou skutečností zohledňující riziko nedočerpání. Požadujeme do návrhu zohlednit předpokládané nedočerpání za rok 2015 (cca 10 mld. Kč), stejně tak i předpokládané náklady na korekce v roce 2015 (lze vyjít z objemu korekcí v letech 2013 resp. 2014).**

C) Výdaje

- Návrh rozpočtu nevyužívá maximální možnou výši schváleného výdajového rámce (který byl navýšen v květnu 2014 vládou s cílem zajistit výdajové priority vlády, rámec na rok 2015 bez prostředků EU činí 1169 mld. Kč, návrh rozpočtu počítá se sumou výdajů 1129,8 mld. Kč)
- **Vláda deklarovala důraz na vybrané oblasti hospodářské politiky – výdaje SR by tomuto měly odpovídat**
- Kapitálové výdaje
 - Kapitálové výdaje SR jsou v návrhu meziročně navyšovány pouze o 1,3 mld. Kč. **Z návrhu nelze posoudit, kolik bude vynaloženo skutečných prostředků na uvedené priority vlády (o kolik bude vynaloženo více oproti očekávané skutečnosti 2014). Navrhujeme kromě prioritizace klíčových investic v samotném základním scénáři SR i možnost stanovit do zákona o SR i návrh navýšení výdajů na investice v dílčích oblastech v souvislosti s lepším než očekávaným vývojem daňových příjmů (ukazatele vývoje ekonomiky apod.), kde v případě dobrého vývoje ekonomiky by tyto výdaje byly spuštěny (navýšeny ve schváleném rozsahu). Tedy připravit plán navýšení investičních výdajů, které by byly z rozpočtu uvolněny na základě několika indikátorů z výsledků ekonomiky. Zajistit připravenost investic.**

a. Fungování veřejného sektoru a mandatorních výdajů

- Racionalizace výdajů v provozní oblasti
 - **Materiál předložený v červnu obsahoval záměr vlády zefektivnění činnosti státní správy a snížení výdajů na provoz formou snižování výdajů na externí služby (konzultační, poradenské, právní, telekomunikační, školení a ostatní), výdajů na materiál, ostatní nákupy apod.**
 - **Tento záměr jsme uvítali s tím, že MF konečně usiluje o nápravu neschopnosti optimalizovat a snižovat výdaje.** Zároveň jsme vyjádřili obavy z rezistence úředníků, hledání výmluv, (ne)schopnosti určení priorit na všech úrovních. V této souvislosti by bylo třeba zajistit, aby nedošlo k ohrožení funkčnosti systémů, a zabezpečit řízení. Hrozila by i absence kvalifikovaných

podkladů pro klíčová rozhodnutí (například v environmentální regulaci apod.).

- **Současný návrh ale původní záměr nenaplnuje a dochází naopak k dalšímu růstu výdajů na nákup služeb (+0,3 %), materiálu (+ 13,4 %) či ostatních nákupů (+7,3 %) - nenacházíme tedy slibovanou 5% úsporu na nákup služeb zmiňovanou v původním materiálu!**
- Celkový počet zaměstnanců v organizačních složkách státu
 - **Vítáme mírný meziroční pokles oproti rozpočtu 2014** (z 424 306 na 422 965). **Požadujeme dodržení snižování počtu míst a pokračování v racionalizaci činností veřejných institucí. Nárůsty v kapitole MPSV a MF v souvislosti s úřady práce a finanční správou podporujeme. Požadujeme ale vyhodnocené výsledků a zjištění efektivity vynaložených zdrojů při zohlednění minimální administrativy pro podniky**

b. Výdaje v souvislosti s hospodářskou politikou a podnikatelským prostředím

- **VaVal**
 - **Státní rozpočet uvádí růst výdajů na VaVal pro rok 2015 oproti současnému roku o cca. 200 mil Kč. Zvýšení podpory se týká všech rozpočtových kapitol (včetně Ministerstva kultury či Úřadu vlády, ...) kromě MPO, TA ČR a MV, kde však je snížení cíleně omezováno. Pro TA ČR jsou plánovány výdaje na úrovni 96,7 % roku 2014 (pokles o 100 mil. Kč) a u MPO dokonce dojde ke snížení na 80 % roku 2014 (pokles o 700 mil. Kč). **Obě tyto instituce reprezentují výdaje do aplikovaného výzkumu, kterému tak bude snížena celková podpora o 800 mil. Kč.****
 - Poklesem výdajů MPO a současným poklesem rozpočtu TA ČR nedojde k naplnění reformy VaVal z roku 2008, která počítala s přesunem prostředků na VaVal z MPO na TA ČR.
 - Pokles podpory průmyslového výzkumu je v rozporu s větou uvedenou ve Zprávě k návrhu zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2015, kde je uvedeno: „*Podpora programových projektů průmyslového výzkumu a vývoje je jedním z předpokladů konkurenceschopnosti průmyslové výroby.*“
 - **Požadujeme navýšení rozpočtu TA ČR minimálně o 700 mil. Kč, aby byl podpořen program EPSILON, který představuje jediný nový program na podporu průmyslového výzkumu.** Se stagnujícím rozpočtovým výhledem u kapitoly TA ČR se situace bude o to více zhoršovat.
- **Prostředky na aktivní politiku zaměstnanosti**
 - Výdaje v kapitole MPSV navýšeny z cca 4,59 mld. Kč na cca 6,66 mld. Kč (bez prostředků EU je zachována suma 3 mld. Kč). Návrh neodpovídá požadavkům z materiálu MPSV „Aktivizační opatření k řešení nepříznivé situace na trhu práce“, kde jedním z hlavních opatření je „zajistit průběžné navyšování rozpočtu APZ do roku 2018 z národních prostředků a to s ohledem na situaci na trhu práce“
- **Podpora exportu**
 - Celková pojistná kapacita EGAP zůstává 300 mld. Kč. EGAP dle Zprávy o rozpočtu nepožádal o navýšení pojistné kapacity a ze SR není tedy rozpočtována na rok 2015 žádná částka. S ohledem na záměr zvyšování teritoriálních limitů (u zemí, které by se

mohly stát alternativními odbytími pro export podléhající sankčnímu režimu původně směřovaný do Ruské federace) požadujeme navýšení o 1 mld. Kč (v kapitole všeobecná pokladní správa na doplnění pojistných fondů EGAP, a.s.). SP ČR například nepožaduje kompenzace vyplývající z geopolitických problémů (sankce vůči Rusku), ale podporuje systémová řešení. Podpora EGAP je jedním z nich.

- Navýšení Dotace na podporu exportu pro ČEB na 1,54 mld. Kč a zvýšení základního kapitálu o 1 mld. Kč, zvýšena také suma na dorovnání úrokových rozdílů u vývozních úvěrů ze 100 na 250 mil. Kč. Toto navýšení je v souladu se záměry vlády navyšovat výdaje na podporu exportu, zejména skrze ČEB a EGAP.
- Výdaje kapitoly Ministerstva dopravy a SFDI
 - **Není možné z tabulek ověřit, zda pokles je kompenzován přesunem disponibilních prostředků minulých let a z EU a zda dojde k navrženému finálnímu navýšení rozpočtu SFDI** (a naplnění předpokladu rozpočtu na rozšíření výstavby a obnovy dopravní infrastruktury). Zpráva pouze uvádí, že SFDI má k dispozici vyšší disponibilní prostředky akumulované z minulých let a že objem prostředků pro SFDI je dostačující. Otázkou (mimo rozpočet) zůstává reálná schopnost tyto prostředky opět využít!
- Výdaje Kapitoly Ministerstva spravedlnosti
 - **Požadujeme potvrdit, zda jsou v nárůstu běžných výdajů MS zohledněny požadavky na řešení „insolvenční mafie“ a nejistého právního prostředí. Jaká částka byla na toto vyčleněna. Při jednání PT RHSD jsme byly upozorněny na limity rozpočtu a sociální partneři podpořili nalezení prostředků na tyto aktivity.**
- **Dotace na obnovitelné zdroje energie**
 - **V návrhu je v rámci kapitoly MPO uvedena pro roky 2015 (a následující roky 2016 a 2017) roční dotace pouze ve výši 15,7 mld. Kč ze SR, která je v souladu s původní dohodou z minulého roku (pro rok 2014 činila 14,7 mld. Kč, což bylo dáno posunem výplat dotace). Návrh nezahrnuje potřebu zdrojů dle připravovaného modelu financování OZE ve výši 5 mld. Kč ročně, pro rok 2015 pak ve výši 2,5 mld. Kč vzhledem k předpokládané účinnosti od 1.7.2015.**
- **Programy financované ze Strukturálních fondů EU**
 - **Celkové výdaje ze SR na financování programů částečně hrazených ze SF pro rok 2015 činí 57 mld.Kč, kde podíl SR činí pouze 6,2 mld. Kč. Požadujeme doplnit, jak je zohledněna očekávané nedočerpání v roce 2015 (cca 10 mld. Kč). Zároveň požadujeme vyčlenění předpokládaných nákladů na korekce v roce 2015 (lze vyjít z objemu korekcí v letech 2013 resp. 2014).**
- **V návrhu nevidíme zohlednění priority ICT a internetové ekonomiky**
 - **Požadujeme zefektivnění využívání systémů k možnosti využití získávaných dat ke snižování administrativní zátěže (například systémy daňové správy, správy sociálního zabezpečení apod.), propojení jednotlivých systému k lepší správě a analýze získaných dat**

D) Z výhledu pro roky 2016,2017

- **V návrhu střednědobého výhledu není na první pohled vidět promítnutí deklarovaných priorit vlády. Snižuje se rozpočet SFDI, dále se snižují výdaje kapitoly Ministerstva průmyslu a obchodu, stagnují výdaje na TAČR**